

The Project Gutenberg eBook of Maria: Vanhan legendan mukaan, by Arvid Järnefelt

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Maria: Vanhan legendan mukaan

Author: Arvid Järnefelt

Release date: January 31, 2015 [EBook #48121]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK MARIA: VANHAN LEGENDAN MUKAAN ***

Produced by Jari Koivisto and Tapio Riikonen

MARIA

Vanhan legendan mukaan

Kirj.

ARVID JÄRNEFELT

Otava, Helsinki, 1897.

1.

Hietaisella lakeudella ulkopuolella Juudan kaupungin porttia kulki kylästä kaupunkiin päin kaksi naista. Päivän aurinko paahtoi vielä kuumasti autereiselta taivaalta, vaikka oli jo iltapuoleen kallistumassa. Heillä oli valkoiset hunnut löyhästi pääläella ja kummallakin yhdenväriset tummansiniset hameet yllä.

Vanhempi heistä, Elisabet, oli naitu vaimo. Hän oli pitkä kasvultaan, hoikka vartaloltaan. Hänen kapeat kasvonsa katsoivat tyyneesti ja arvostelevasti maailmaan, pienet, lempeät huulet kääntyivät vähän vinoon hymyillessä ja silmäkulmat kohosivat kummastuessa ylös, mutta eivät nostaneet luonta ylemmäksi silmän puoliväliä.

Toinen oli nuorempi, Maria. Hän kulki paljain jaloin, arastellen kuumaa hiekkaa ja koettaen valita kovempia paikkoja.

Hänen nauraessaan tai kuunnellessaan toinen helposti eksyi pois puheaineesta, katsomaan kuinka hänen kasvojensa rakennus oli hienosti tarkoitukseensa muodostettu ja samalla peittyi terveen kellertävän ja punertavan ihonvärin pyöristettyihin piirteisiin. Mutta ulkonaisen viehättävyyden ohella kiintyi katsoja häneen erittäin siksi, että hänessä oli niin ratkaisematon kysymys, minne hän kuuluu: kuuluuko totisiin ihmisiin vai suostuuko hän kevytmielisiin kanssa. Niinkuin läikkyvä veden pinta, joka yhtä hyvin voi tyyntyä peiliksi kuin kehittyä mudansekaiseksi tyrskyksi, niin oli Mariakin vaan ulkonaisen vaikutuksen liikuttama, tietämätön siitä, mikä oli edessä. Hänen kasvoissansa eli semmoinen huolettomuus kaikesta totisesta, että jos hänen kanssaan seurusteli hurskas ihminen, tämän täytyi tuntea sääliä ja levottomuutta, kun niin kaunis luonnon tuote oli menemäisillään hukkaan totuudelta, ja iloita niinkuin aarteesta, jos kuuli yhdenkin sanan hänen huuliltansa, joka saattoi tulla sillaksi hengen maailmaan. Mutta hänen kauneudessaan oli myöskin niin paljon totista puhtautta että kevytmieliselle ihmiselle tuli kiire saada hänet mukaansa, naurattaa häntä ja suostuttaa itseensä.

Kun Elisabet pysähtyi irtautunutta kengännauhaansa sitomaan, käveli Maria edelle jalallaan huviksensa tasoitellen jäljet, mitkä joku ohikulkenut kameli oli hiekkaan jättänyt. Hän hymyili itseksään ajatellen mitä kohta sanoisi. Ja kun Elisabet ennätti rinnalle, hän sanoi:

— Muistatko että minä aina ennen kyselin sinulta mimmoista on olla naimisissa?

— Muistan.

— Ja oletko yhtään huomannut etten enää semmoisia kysele?

— Todella. — Elisabet katsoi häneen kummastuneena. — Mitä sinä tarkoitat, Maria?

Maria rupesi nauramaan.

— Tarkoitan, että minä tiedän kysymättä.

— Maria, Maria, mitä kaikkea sinä minulta salaatkaan.

Mutta Maria alkoi hyräillä osoittaaksensa että tämä kysymys oli hänelle yhtä vähäpätöinen kuin ne pilvet, joita hän silmät rypyssä oli katselevinaan. Vasta kun hän huomasi Elisabetin aran ja huolestuneen katseen, tuli hän lähemmäksi ja sanoi:

— Siitä saakka kuin viimeiksi kävin teidän kaupungissanne, on paljon tapahtunut kaikellaista. Älä minua pidä enää samana viattomana ja tietämättömänä tyttönä kuin olin silloin.

— Minä tiesin ainoastaan, sanoi Elisabet, että hän sinua ahdisteli ja että sinä häntä pakenit. Onko nyt toisin?

— Niin, niin juuri. Minä pakenin ja hän ahdisteli.

Marian kasvoissa liikahti elävä puna ja silmät loistivat. Hän katsahti Elisabetiin tutkivasti ja sanoi sitten:

— Kerran, tiedätkö Elisabet, minä olin paennut puutarhaan. Luulin olevani ihan yksin siellä. Mutta äkkiä, kuun kalmeassa valossa, lehtien välitse, huomaan jonkun liikkuvan. Hirveä aavistus täytti minun sydämeni. Veri tulvahti päähän, tahdoin paeta, mutta jalkani eivät kannattaneet minua. Yhtäkkiä näen, kuinka hänen kätensä — vaaleat sormet ja niissä paljon kiiltäviä jalokiviä, — kuinka hän sysää oksan syrjään ihan minun edestäni. Hän katsoo ohitse eikä huomaa minua, — ja niin hän kääntyy takasin. — — Silloin, Elisabet, kävi niin, että minun pelkoni haihtui ja sydämeni lakkasi tykkimästä, ja minä kuuntelin ja olisin tahtonut kuulla oksien jälleen risahtavan, olisin tahtonut että hän olisi jälleen hakenut minua, tullut ja ottanut minut. Ja samassa kuulinkin hänen äänensä: "Maria, missä sinä olet?" Minä unohdin kaikki, — luuletko että olisin silloin voinut muistaa sinun varoituksiasi, — kaikki unohdin, sinut ja Jehovan ja koko maailman. Ja niin hän sitten tuli.

Sen yön perästä minä olin niinkuin huumeessa. Ajatukseni eivät pysyneet koossa enkä minä ymmärtänyt mitä ne tytöt puhuivat, jotka kävivät luonani nauramassa ja juttelemassa. Siitä saakka on hän aina hämärässä salaa tullut minun luokseni ja viipynyt aamun koittoon asti. Mutta yhtenä yönä minä säpsähdin ja rupesin häntä pelkäämään. En tiedä mikä minuun tuli. Minä karkasin kaupungistamme ja tulin sinun luoksesi.

— Mutta Maria, etkö tiedä että laki rankaisee sinua, että sinä — että sinä.

— Kuka siitä saisi tietää! Kyliä minä tunnen monta tyttöä, jolle on samallaista tapahtunut.

Sittenkuin he olivat kulkeneet pitkän aikaa äänettöminä, sanoi Elisabet rauhallisella ja lauhtuneella äänellä:

— Maria, mitä sinä sanoisit jos saisit lapsen?

Maria sävähti punaseksi.

— Minä en tahdo, minulle ei saa semmoista tapahtua. Mutta jos, niin — tiedätkö niitä on tyttöjä, joille on semmoistakin tapahtunut eikä kukaan ole saanut sitä koskaan tietää.

Ja hän käänsi uhkamielisesti kasvonsa pois Elisabetista, joka häntä tarkasteli.

Mutta kun he olivat taas kulkeneet äänettöminä kauan aikaa, sanoi Elisabet:

— Kuinka kummallinen on tämä maailma! Minä olen jo vanha ja minun mieheni Sakari on jo vanha emmekä me vielä ole laanneet rukoilemasta, että kerran saisimme lapsen. Niin ja tiedätkö, juuri näinä aikoina minä aavistan — en minä varmaan tiedä — että meidän toivomme toteutuu. Ja sentähden minä olen salannut itseäni Sakarilta ja viettänyt hurskasta elämää, että me tahdomme synnyttää Jumalalle. — Mutta kuinka kummallista se on: minä en mitään niin toivoisi kuin lasta, ja sinä sanot, että tahtoisit päästä lapsesta, jos sen saisit.

— Ah Elisabet, sanoi Maria tyytymättömänä, — kaikki nyt meiltä pilaantuu: me ajattelimme huvitella itseämme tällä matkalla ja sinä rupeat semmoisia ikäviä puhumaan.

Hän hidastutti kulkuansa ja alkoi valitella, ettei hiedikkö jo vihdoin päättynyt.

Väsyneenä hän istui alas hiekalle, mutta se oli niin kuumaa, että hänen piti kohta nousta jälleen.

— Tule, tule Maria, sanoi Elisabet. Tiedätkö mitä, tänä iltana alottaa Sakarias opetuksensa. Me menemme kuuntelemaan synagogan parvelle.

Mutta Maria oli kadottanut kaiken halun kävellä. Hän pysähtyi tuon tuostakin ja kääntyi taakseen katsomaan ihankuin ei olisi jaksanut päättää kummanne päin menisi.

— Niin nuori sinä olet ja voit noin väsyä! Mutta koeta vielä vähän. Tule kaupunkiin asti. Kuules kun jo kuuluu melu sieltä.

Elisabet tarttui hänen käteensä ja veti mukaansa, ja niin he rupesivat kulkemaan vierekkäin rivakammin. Mennessä sanoi Maria:

— Minä olen väsynyt oikeastaan ihan toisella tavalla kuin sinä luulet. Kävellä voisin vaikka Jerusalemiin asti, mutta minä en jaksa ajatella niinkuin sinä tahdot. Sinähän sanot, että Jehova on jokaisen jumala ja antaa enkeliensä puhua jokaisen sydämmeen. Miksi ei hän puhunut minulle silloin. Ei, Elisabet. Kaikki sinun varoituksesi ja kaikki minun yritykseni tulla samallaiseksi kuin sinä ne olivat silloin minulle niinkuin tämä auringon paahtama hiedikkö, kuiva ja toivoton. — Niin minä kuulin ne sanat: "Maria, missä sinä olet." Ja ilman että olin saapunut erämaasta siimekseen, minun oli yhtäkkiä vilpoinen olla ja leuto tuuli hiveli ihoani; ilman että olin löytänyt lähdeettä, hyydyttävä vesi sammutti janoni; ilman että olin saapunut matkan perille, hän tempasi minut keskeltä nääntymystä ja antoi minulle tyytymyksen. — — Ah, Elisabet, se ei ollut Jehovalta.

Elisabet rupesi puhumaan Aabrahamin uskosta.

Mutta he lähestyivät jo kaupungin porttia ja Marian mieli olisi tehnyt pian sisälle. Hänen huomionsa kääntyi sentähden pois keskustelusta, ja hänen kasvonsa saivat taas entisen iloisen ja elävän ilmeen, ja vaikka hän oli kuuntelevinaan mitä Elisabet sanoi, ei hän enää kuullut.

Kun he tulivat portille kaupungin muurin alle, istui Elisabet alas muurin portaille ja alkoi pyyhkiä tomua jaloistaan ja puhdistaa vaatteitaan. Mutta Maria meni malttamattomuudessaan ylös muurille, josta näkyi yli kaupungin torin ja kaikki ihmiset, jotka liikkuiivat siellä.

Kun tämä näky aukeni hänelle, hän katsahti takasin Elisabetiin ihankuin olisi tehnyt synnin.

Oli iltapuoli, tyyni kuin aukean meren peili. Taivas oli korkea ja kaikki ilmakerrokset yhtenä punertavana kokona. Se puna heijastui kaupungin kattoihin, öljypuihin ja ihmisjoukkoihin, joitten melu oli kuin vaikeneminen tämän sanomattoman, ylhäisen hiljaisuuden alla. Liikkumattomat pilvet milloin vyöryttivät jättiläismuotojansa taivaan rannasta ylös keskustaa kohden, milloin repaleisina jonoina käsivarsiansa kurotellen olivat yhteen suuntaan rientävinään. Mutta niiden liikkumattomuudessa oli pelottavaa uhkaa. Sille, joka niihin katsoi, ne sanoivat: emmekö ole korkeammalla, suuremmat kaikkea muuta, — me kokoonnumme kohta ja hävitämme tuon maailman humuinsensa, joka on vaan kuin

kärpäsen surina meidän korviimme, ja koko kansan, joka on niinkuin tomuhiukkanen meidän allamme.

Mutta Maria et tahtonut katsoa korkeuteen ja tiesi että ne olivat vaan pilviä, jotka voivat kohta muuttua ja kohta eivät enää uhkaa. Hän katsoi vaan niiden punaseen heijastukseen maassa, ihmisiä, jotka ilosesti liikkuvat torilla. Siellä täällä pitkin muuria kiilteli komeain roomalaisten vahtisotamiesten kypärit pimeää taivaanrantaan vasten.

Kun Elisabet tuli ylös muurille nosti hän kätensä ihmettelystä.

— En ole minä nähnyt taivasta tuommoisena, sanoi hän. Näetkö kuinka pilvet kokoontuvat ihan meidän päällemme. Maria, mitä nyt on tulossa; koko maailma punertaa niinkuin veressä.

Mutta Maria katsoi kaupunkiin päin.

— Kuuletko, sanoi hän, ne soittavat huiluilla ja harpuilla — ne on maaherran tanssijat, ne kulkevat hoviin, ne ovat Roomasta tuotetut. Katso kun kaikki väki juoksee heidän perässään, — joudu Elisabet, ehkä vielä saamme mekin nähdä.

— Kun minä katson tuota taivasta, minusta näyttää niinkuin kohta tulisi jotain kummaa tapahtumaan. Suuri Jehova, suojaa Israelia! Maria, etkö sinä tunne ilmanhengestä, että jotakin tulee — tulee, tulee!

— Mitä sinä puhut tulemisesta, — tuossa tulee roomalainen sotamies pitkin muuria, katso kuinka hän on kaunis! Saa nähdä mitä hän sanoo meille.

Elisabet säikähti, tahtoi vetää Mariaa alas.

— Et saa puhua sen kanssa, sanoi hän, Etkö näe, se on roomalainen.

— Mutta hän on kauniimpi ja komeampi kuin yksikään israeliitta. Katso Elisabet!

— Meidän sortajamme, Jehovan vihollinen!

Sotamies pysähtyi ja huusi heille muutamia juutalaisia hellittelysanoja, joita osasi. Mutta he menivät mitään vastaamatta pois kaupunkiin.

Heidän tullessa torille tulvasi väki jo takasin, joka oli juossut maaherran tanssijattaria ja soittajia saattamaan. Ne olivat jo menneet sisälle maaherran taloon. Nauraen ja melakoiden kaikki puhuivat vielä niistä, kuka roomalaisista tytöistä oli ollut kauniin ja kellä oli ollut paras puku. Ja he rupesivat jälleen käymään jonoissa edestakasin toistensa ohitse. Kaupustelijat jälleen huutelivat tavaroitaan, joita ei kukaan enää viitsinyt katsoa. Huoli ja ajatus oli kaikilta poissa ja se satumainen puna taivaasta oli sulattanut kaikki toisilleen vieraat ihmiset samaan keveään mielialaan, ne olivat kauniimmat ja tutummat toisilleen. Huutelipa joku avatusta ikkunasta kivitalon yliseltä, tai venyi likasilla portailla ja katseli ohikulkevia, tai leikki ilotyttöjen kanssa, tai yhtyi kulmaan supattelemaan heidän kanssaan, tai käveli jonossa katsellen jokaista vastaantulevaa, — kaikki ymmärsivät toisensa ja sen mikä heidät veti tänne torille. Ja mitä myöhemmäksi oli tullut, sitä vähemmän oli lapsia ja vanhoja. Siinä oli nuorin, elonvoimaisin, paras Israelin sukupolvista, eikä enää kukaan huomannut katsoiko juutalainen tyttö roomalaista sotamiestä ja tekivätkö ne keskenään merkkiä ymmärtääkseen toisiansa. Ainoastaan kun joku fariseuksista tai juutalaisten ylimmäisistä kulki ohitse tai seisahtui iltarukoukselle kadun kulmaan, keskeytyi tämä elämä hetkeksi, juutalaiset erottuivat muukalaisista ja antoivat kunnioittaen tietä opettajalleen. Mutta niinkuin vesi sulkeutui kansanjoukko hänen jälkeensä ja liikkui sitten entiseen tapaan hänen mentyänsä.

Kun Elisabet ja Maria olivat tulleet torin poikki, tahtoi Elisabet kääntyä vasemmalle synagogaan päin, mutta Maria pysähtyi.

— Minä jään tänne, sanoi hän.

Elisabet ei sanonut siihen mitään, kun näki että seuraaminen olisi ollut Marialle vastahakoista, Hän vaan huokasi, sopi hänen kanssaan mihin kätkeä portin avaimen, ja kääntyi menemään vasemmalle pois torilta.

Mutta Maria kääntyi katsomaan hänen jälkeensä, ja näki, että Elisabetin hameen lieve teki joka askeleella poimun kenkää vasten. Siitä rupesi Elisabet häntä niin säälittämään, että hän pysähtyi ja jäi kahdenvaiheelle menisikö hän sittenkin Elisabetin mukana Sakarin saarnaa kuuntelemaan.

Sakari, Elisabetin mies, oli pappi Abian vuorosta. Hän oli oppinut mies ja hänen nimensä oli tunnettu idän viisaiden joukossa, kaukana ulkopuolella Israelia. Mutta fariseukset, jotka opettivat Jerusalemissa, eivät pitäneet hänestä, sillä hän sekoitteli idän muukalaista oppia Mooseksen ja profeettain raamattuihin ja selitteli omin päin, oman järkensä avulla juutalaisten vanhaa lakia, väittäen että muukalaisilla oli profeettoja, joista juutalaisten kirjat eivät tieneet.

Muuten eivät fariseukset olisi paljo välittäneet tuosta Buddan palvelijoilta lainatusta opista, mutta heitä harmitti että kaikki hupakot saivat kuuntelijoita kansasta.

He seisoivat synagogan ääressä katsellen karsain silmin kuinka kansa tulvasi sinne kuuntelemaan Sakaria ja mennessään riiteli hänen sanoistaan, joita toiset olivat ymmärtäneet niin, toiset näin. Kaikki nuo lörpötykset olisivat olleet fariseusten mielestä hyvin vähäpätöisiä, mutta paha oli se, että kun kansa viehättyi semmoisiin pilventakaisiin haaveihin, tämä osotti, että se oli valmis ainakin hetkeksi unohtamaan kansallista pääkysymystään, että se alkoi ikäänkuin tottua roomalaisvaltaan, tottua siihen ajatukseen, että Israel ei pysy orjuudessa.

Fariseukset keskustelivat hiljaa keskenänsä, niinkuin olisivat tahtoneet sanojansa salata. Mutta heidän joukossaan kävi tulinen, kiihkoisa mielenpurkaus. Sillä juuri tänäpäivänä oli suuri häväistys kohdannut heitä, kun roomalainen käskynhaltia piti tanssiaisia pyhän sabbatin iltana.

Roomalaisten valta oli kasvamistaan kasvanut. Se oli pian maailman valta. Kaikki pienemmät kansallisuudet se hävitti ja sulatti itseensä. Oli nähtävästi tullut juutalaisten vuoro. Heidän jo kukistuneet ja nöyrytyneet naapurinsa ja jotkut publikaanit juutalaisistakin, jotka osasivat punnita ja arvostella, olivat tosin sitä mieltä, että kansojen kohtaloa ratkaisee väkevemmän kansan voima ja ettei kysymys siis juutalaisillakaan voinut olla muusta kuin ajasta. Jolla silmät oli nähdä ja korvat kuulla, hän ei voinut olla ymmärtämättä, että niin pienen kansan kuin juutalaisen vastustus oli aivan turha. Hetki vielä ja tästä kansasta ei olisi mitään jällellä. Ainoa pelastus oli siis heidän mielestään nöyrytyksessä ja yhtymisessä roomalaisen maailmanvallan aatteeseen. — Mutta niin eivät ajatelleet ne, joissa sykki oikea juutalaisveri, fariseukset ja muut kansan johtajat ja opettajat. Ihmissilmälle saattoi näyttää epäiltävältä, että juutalaiset voisivat säilyä ja puistaa ikeen hartioiltansa. Luonnonlain kannalta se saattoi olla mahdotonta. Mutta Jehova ei ollut luonnonlain sitoma. Milloin hän oli todistanut itseensä, se oli aina tapahtunut vastoin luonnonlain tuomiota. Usko Jehovaan, luonnonlain herraan, oli johdattanut Israelin Punasen meren yli, — usko Jehovaan oli tehnyt käärmeitten puremat voimattomiksi ja usko Jehovaan oli janoiselle kansalle kalliosta vettä vuodattanut. Tämä kirottu kansa jälleen kiusasi Herraa epäuskollansa, ja oli valmis polvistumaan sortajien eteen vaan siksi, että näki roomalaisia päitä olevan enemmän kuin juutalaisia. Roomalainen ei ole kasvultaan pitempi kuin juutalainen. Samallaiset silmät ovat juutalaisellakin, samallaiset voimat sen nuorisolla, samallaiset hapset sen vanhoilla, samallinen valtioviisaus ja hallitsemiskyky. Miksi juutalaisen siis pitäisi katsoa itseään vähemmäksi roomalaisen rinnalla! Kuka on antanut roomalaiselle vallan astua heidän isänsä maalla, polkea sen pyhää tannerta! Tuo inhoittava ylimielinen valloittaja, joka raa'alla kädellään tahraa pyhyedet eikä sitten ole tietävinään että olisi mitään paha tehnyt, — joka saa rankaisematta häväistä ja nauraa, varmana kun on, ettei sidottu voi häntä haavoittaa, — hänenkö olisi määrä hallita maailmaa ja säätää sille lakia! Olisiko hän Israelin jumalan voittanut, tehnyt Jehovan voimattomaksi kostamaan sorrettujen puolesta. Kuka on unohtanut Jehovan valan Aabrahamille, kun tämä oli uskonsa todistanut: minä olen siunaava sinun jälkeläisesi ja tekevä ne lukuisiksi kuin taivaan tähdet tai rannan hiekkahituset, ja he valloittavat vihollistesi portit, ja sinun siemenessäs tulevat maailman kaikki kansat siunatuiksi, koska sinä uskoit minun ääneni! Kuka siis uskaltaa epäillä Jehovan liittoa Israelin kanssa! Kuka uskaltaa epäillä että Jehovan vala on käyvä toteen, että Israel on pakoittava kaikki kansat polvistumaan eteensä ja kohoova maailman herruuteen!

Mutta Sakari pappi saarnaili jotakin siveellisyys-kysymyksiä ja puhui itämaalaisista, jotka keritsivät tukkansa ja kielsivät koskemasta naiseen.

Kun kaikki kansa oli yksitellen mennyt sisälle, astuivat fariseuksetkin synagogaan ja sulki oven jälkeensä. He istuivat piiriin etummaisille tuoleille ja jättivät muun kansan taaksensa ja puhuivat kovaan keskenänsä.

Sakari tuli esille hätäisesti, niinkuin ei olisi huomannutkaan väkijoukkoa, otti Mooseksen raamatun palvelijalta, avasi kannen ja rupesi lukemaan ensimmäisestä lehdestä maailman luomisen historiaa. Silloin tuli hiljaisuus.

Hän ei ollut hyvin vanha, mutta tuskalliset kysymykset ja lepäämättä liikkuvat ajatukset olivat piirtäneet hänen otsansa syviin uurteihin. Silmät olivat vajonneet kauas harmaantuneiden kulmakarvojen taa ja vaikka katseesta loisti rajattoman luotettava leppeys lähimmäiseen, näkyi sen ohella ja juuri siinä leppeydessä kärsivä, melkein hätäantynyt suru siitä, kuinka kaikkien ihmisten lopulta tulisi käymään. Usein hän, yhä synkempiin aavistuksiin vajoutuessaan, pani kätensä silmilleen, lujasti painaen pyyhkäsi alas yli koko kasvojen ja vasta sittenkuin oli näin ikäänkuin puristanut esille

viimeisen toivonsa, saattoi jälleen jatkaa jokapäiväistä elämää. Hänen oli vaikea opettaa, sillä hänen totuuteen pyrkivä mielensä ei antanut rakentaa sulavaa lausetta, vaan alituisesti hylkäsi ja vaihtoi sanoja löytämättä koskaan semmoista, joka olisi täysin vastannut sitä mitä hän tahtoi ilmaista. Hän seuloi totuuksiansa ja halkoi hiuskarvoja, sanoivat fariseukset.

Sakari lopetti lukemisensa kertomuksella syntiinlankeemuksesta:

"Ja vaimo otti hedelmästä ja maistoi ja jakoi myöskin miehellensä ja hänkin maistoi. Silloin heidän silmänsä aukenivat, ja he näkivät olevansa alasti ja kutoivat yhteen viikunanlehtiä vaatteikseen. Illan tultua he kuuluivat Jumalan äänen, joka haki heitä puutarhasta. Aadam piiloutui vaimoinensa pensaikkoon. Mutta Jumala kutsui hänet esille sanoen: missä sinä olet. Hän vastasi: kuulin sinun äänesi puutarhassa ja hämmästyin, sillä olenhan minä alasti ja siksi piilouduin. Jumala sanoi: kuka on antanut sinun ymmärtää olevasi alaston? olet siis syönyt siitä puusta, mistä sinua kielsin syömästä. Aadam vastasi: vaimo, jonka minulle annoit, tarjosi minulle ja minä söin. Silloin Jumala kysyi vaimolta: kuinka tulit tämän tehneeksi. Vaimo vastasi: käärme vietti minut syömään. Ja Jumala, kirottuansa käärmeen, sanoi vaimolle: suuren vaivan minä panen sinun päällesi sinun raskaana ollessasi, kivulla saat synnyttää lapsesi, tulet olemaan miehestäsi riippuvainen ja hän on sinua hallitseva. Mutta Aadamille hän sanoi: koska suostuit vaimosi tahtoon ja söit siitä puusta, josta olin sinua kieltänyt syömästä, olkoon maa kirottu sinun tähtesi, niukan leivän on se sinulle antava kaikkena elinaikanasi, orjantappurat ja ohdakkeet kasvavat pellollasi ja otsasi hiessä on sinun työtä tekeminen, kunnes itse muutut maaksi, josta olet otettukin, sillä tomua olet sinä ja tomuksi olet jälleen tuleva. Ja Jumala karkoitti ihmisen Eedenin puutarhasta, jonka itäiseen päähän hän asetti keruubit, välkkyvä miekka käteen, vartioimaan tietä elämän puulle."

Sitten Sakari antoi kirjan pois palvelijalle ja rupesi opettamaan:

Te sanotte, että näin tapahtui luomisen aikoina. Mutta minä sanon teille, ettei mitään semmoista ole koskaan tapahtunut, vaan se tapahtuu kaikki nyt parhaallansa. Tämä ei ole muinainen tarina, vaan se on, mitä me nyt näemme omilla silmillämme, ja mikä tapahtuu jokaiselle ihmiselle. Yhdet ovat niinkuin käärme heitä parhaallansa puhuttelisi, toiset niinkuin olisivat tulleet tietämään hyvän ja pahan, kolmannet niinkuin häpeisivät alastomuuttansa, neljännet niinkuin kuulisivat Jumalan tuomion. Mutta paradiisissa ei ihminen ole koskaan ollut. Sillä paradiisi ei ole se, joka on ollut, vaan joka tuleman pitää. Mutta näin on raamatussa kerrottu: Aadam ja Eeva luotiin ja olivat paradiisissa, — että ihminen ymmärtäisi mimmoiseksi hän on tuleva. Niinkuin on sanottu profeetoissa: miekat taotaan sirpeiksi ja keihäät auroiksi ja karitsa on makaava leijonan vieressä. Sillä ihminen ei ole luotu, vaan luodaan parhaallansa, ja paradiisi on hänen täydellisyytensä asuinsija. Mutta hänen luojansa on Jumalan käsky hänen sydämissänsä.

Jumalan käsky on se tuomio, joka on raamatussa kerrottu ihmisten päälle pannuksi, kun he paradiisista pois ajettiin. Mutta se käsky ei ole kirous ihmisille eikä se ole paradiisista pois ajaminen, vaan se on siunaus ihmisille, sillä se on tie paradiisiin. Tie on Jumalan ensimmäinen ja pyhin käsky ihmiselle: kivulla pitää sinun synnyttämän, vaimolle, ja otsasi hiessä pitää sinun työtä tekemän, miehelle. Sillä näiden käskyjen täyttäminen tekee heistä sen mitä Aadam ja Eeva olivat ennen lankeemistansa, ja luopi paradiisin heidän ympärillensä.

Mutta minun sydämeni täyttyy kauhulla, kun minä sanon tätä. Kumottu on ihmisiltä Jumalan ensimmäinen ja pyhin käsky: otsasi hiessä pitää sinun työtä tekemän. Te Israelin miehet ja ylimmäiset olette sen kumonneet. Te olette vapauttaneet itsenne työstä niinkuin ikeestä ja kirouksesta. Te keräätte kultaa kukkaroihinne ettekä tahdo mitään tietää otsan hiestä, ei orjantappuroista, ei ohdakkeista eikä leivän niukkuudesta. Te sokeat opettajat, te tutkutte raamattuja löytääksenne vapahduksen Israelille, mutta itse seisotte sulkuna niiden porttien edessä, joista laumanne pitäisi mennä laitumelle. Sodomolaiset tiesivät sokeutensa hakiessaan Lootin porttia, mutta te luulette näkevänne ja siksi ei kukaan voi johdattaa teitä ulos erehdysten Sodomosta. Ja niin kulkee lauma teidän ympärillänne, se lauma, joka työtä tekee ja on raskautettu, ja pitää työtä kirouksenansa ja etsii tilaisuutta siitä päästäksensä, niinkuin hänen opettajansa.

Ja mitä minä sanon toisesta käskystä vaimolle: kivulla pitää sinun synnyttämän. Onko kipu siunaus ja kärsimyskö tie paradiisiin? Te opetatte että kipu ja kärsimys on kirous Jumalalta Eevan muinaisen synnin tähden. Te sanotte vielä, ettei vaimo tee Eevan syntiä, vaan kärsii Eevan tähden. Ja sanotte, että sittenkin Eeva lankesi, täytyy vaimon tehdä sitä mitä Eeva teki ja olla miehellensä alamainen. Mistä olette tämän oppineet? Ja miksi te, jotka vallitsette vaimoa, opillanne sokaisette hänet niin, ettei hän voi tuntea Jumalan käskyä, joka hänelle maailman alusta annettu on? Jos vaimon synti tapahtui maailman luomisen aikana, miksi hän nyt vielä synnyttäessään väänтелеe tuskissansa elämän ja kuoleman välillä. Jos Jumala on laupeas, miksi hän antaa viattoman kärsiä toisen synnin tähden. Ei ole niin. Jos vaimo nyt parhaallansa puolikuolleena kantaa synnytystuskiansa, niin nyt parhaallansa tapahtuu hänen syntinsäkin. Syntiinlankeemus ei ole ollut, vaan se on nyt. Sillä nyt parhaallansa hän kuulee käärmeen

äänen: sinä olet tyhmä, jos tyydyt tottelevaisen lapsen viattomaan iloon ja pidät syntinä sitä salaista, mikä sinua viehättää ja viettelee. Siinä on käärme. Mutta missä helyt ilmestyvät tytön otsalle, missä palmikot kiiltävät kultalankoihin kudottuina, siinä on Eeva. Missä nuorukainen unohtaa sinisen taivaan ja näkee vaan hänen silmänsä, siinä on Aadam. Ja missä he tekevät käärmeen neuvon, siinä on lankeemus. Ja niin on sama lankeemus tänäpäivänä kuin se on ollut maailman alusta asti. — Lankeemus tulee kumminkin. Ihminen ei voi sitä välttää, sillä hän ei usko Jumalan kieltoa. Sentähden on hän tuomittu tekemään työtä otsa hiessä ja synnyttämään kivulla, että hän sen kiellon uskoisi ja ymmärtäisi. Kuinka luulette että Jumala, ajettuaan Aadamin ja Eevan paradiisista, olisi luvannut heille tehdä sitä, mistä he juuri olivat ajatetut paradiisista! Ei, vaan Jumala tahtoo, että ihminen tulisi semmoiseksi kuin on kerrottu Aadamin ja Eevan olleen ennen lankeemusta, ja sentähden Jumalan tuomio on kärsimys miehelle ja kipu vaimolle. Ja minä sanon teille: niinkuin työ otsan hiessä ei ole kirous, niin ei synnytystuskakaan ole kirous ja paradiisista pois ajaminen, vaan siunaus ja tie paradiisiin.

Mutta voi sinua, Israel, sinä olet elävänä haudannut oman synnyttäjäsi, Jumalan käskyn, ja sulkenut paradiisin itseltäsi! — —

Sakaran näin puhuessa oli fariseusten penkiltä jo kauan aikaa kuulunut paheksivaa ja yhä kasvavaa nurinata. Vihdoin he keskustelivat ihan ääneensä. Ja yksi heistä nousi seisaalleen ja huusi:

— Sinä puhut niinkuin päätön. Etkö ymmärrä että Israeli menisi sukupuuttoon, jos vaimoon koskeminen olisi synty. Etkö ole lukenut: minä olen siunaava sinun siemenesi ja tekevä sen lukuisaksi kuin taivaan tähdet tai rannan hiekkahituset?

Sakaran kasvot saivat tuskallisen ilmeen ja hän nosti kätensä kuumille ohimoilleen.

— Minä tiedän Jehovan sanat Aabrahamille, ja tiedän että sanottu on: lisääntykää ja täyttäkää maa. Ja nämät sanat eivät ole käärmeen. Vaan käärme on siinä, että ihminen katsoo ylen Jumalan kiellon ja tekee itsellensä huvin kielletyn puun hedelmästä. Sentähden ihmisen pitää synnyttää niinkuin Jumalan käskystä eikä niinkuin käärmeen viettelyksestä.

Fariseusten joukosta kuului nyt hillittyä naurua ja joku sanoi:

— Nyt me ymmärsimme miksi sinun vaimosi Elisabet on hedelmättömäksi kutsuttu.

Ja nauru levisi kansaan heidän takanansa.

Mutta Sakari ei ollut kuulevinaan heitä ja koetti selittää tarkemmin.

— Käärme on ihmisen himo ja Jumalalla ei ole mitään siitä. Sentähden se on pimeys. Mutta te opetatte, että se mikä oli synty Aadamille ja Eevalle on tehty luvalliseksi ihmiselle, ja niin te teette käärmeen äänen Jumalan ja elämän ääneksi. Niin ettei kukaan enää vastusta käärmeen ääntä ja Israelin elämä on niinkuin kiimailu tämän kaupungin torilla, että sen miehet ja naiset hakevat elämäniloa himosta toisiinsa, ja luulevat että he ovat sen hyvin ostaneet kärsimyksellä ja kivulla. Sinä Israeli luulet olevasi valmiiksi luotu elämään kärsimyksen ja nautinnon tasapainossa, ja synnin kiello vaikenee sinun sydämessäsi ja kohta sinä et tunne, että sinä olet keskeneräinen, että sinun on puhdistuminen ja kasvaminen valkeuteen.

Te sanotte: roomalainen tulee. Mutta minä sanon: vaara tulee siitä, että Jumalan ensimmäinen käsky on haudattu.

Te sanotte: Mesias tulee vapauttamaan Israelia hänen vihollistensa käsistä. Mutta minä sanon: Mesias on missä ette ajattelekaan. Teidän mielenne valjettakoon ja sileäksi tasoittukoon teidän sydämmenne korpi, sillä sydämmestä tulee Mesias ja Jumalan käskyn täyttämistä vapahtaja.

Ja siis kuulkaa taas: raamatussa kerrotaan, että ihminen alussa täytti Jumalan tahtoa eläen paradiisissa, ja sitten kääntyi täyttämään käärmeen tahtoa. Mutta minä sanon: ei kukaan ole täyttänyt Jumalan tahtoa, vaan me pyrimme täyttämään, ja paradiisi on meidän edessämme eikä takanamme. Sillä ihminen ei ole luotu, vaan luodaan.

Ja Mesias on luomisen ja elämän sana teissä.

Kuulkaa siis kuinka maailman perustukset parhaallansa lasketaan ja luomisen liitokset sovitetaan toisiinsa. Teidän kauttanne käy luomisen sana, joka on Jumalan käsky teidän sydämissänne.

Fariseukset ylläpitivät vaan naurua, eikä ollut ketään, joka olisi enää totisesti kuunnellut. Yksi ja toinen nousi ylös ja rupesi lähtemään, ja vihdoin oli mahdoton kuulla, mitä Sakari sanoi, yleisen puheen ja naurun keskellä.

Hän lopetti puhumasta; tuskallinen ilme katosi hänen kasvoiltansa ja niihin levisi tavallinen leppeä

surumielisyys. Ja niin hänkin läksi.

Kun kaikki olivat menneet salista, tuli synagogan vartia katsomaan oliko ketään jäänyt, ja huomasi Elisabetin parvella.

Maria oli hänen vieressään polvillansa, pää painuneena penkkiä vastaan, ja hän itki niin hillittömästi, että Elisabet pelkäsi mitä siitä tulisi.

He ottivat hänet kainaloista ja taluttivat ulos.

3.

Sen ajan jälkeen Maria läksi kotikaupunkiinsa.

Ja Sakari ja Elisabet kuuluivat hänestä, että hän oli mennyt kihloihin hyvin köyhän miehen kanssa, jonka he tunsivat, ja joka oli kauan häntä turhaan pyytänyt, — Joosef nimeltänsä.

Mutta Elisabet aavisti itseksensä vielä muuta, sillä hän tiesi Joosefin jaloksi ja anteeksi antavaksi mieheksi.

Ja kohta rupesi Mariasta kuulumaan sanomia yhä useammalta taholta, että hän oli tullut hurskaaksi ja että koko ympäristö katsoi häneen niinkuin pyhään hänen laittamattoman vaelluksensa tähden kaikissa Herran käskyissä ja säännöissä.

Vielä jonkun ajan kuluttua kuului sanoma, että enkeli oli hänelle ilmestynyt ja sanonut:

"Sinä löysit armon Jumalan luona, ja katso, sinä synnytät pojan, joka pitää kutsuttaman Ylimmäisen pojaksi, ja Herra Jumala antaa hänelle Daavidin istuimen ja hänen pitää Jaakobin huoneen kuninkaana ijankaikkisesti oleman, ja hänen valtakunnallansa ei pidä loppua oleman."

Toiset sanoivat, että pyhä henki oli tullut hänen päällensä ja ylimmäisen voima varjonnut hänet, ja niin hän oli löydetty raskaaksi pyhästä hengestä.

Ja monet jo ajattelivat tämän tapahtuneen, että täytyisi se, minkä Herra oli sanonut Esaian profeetan kautta, joka sanoo:

"Katso, neitseen pitää raskaaksi tuleman ja synnyttämän pojan ja hänen nimensä on oleva Emmanu-El, se on: Jumala on meidän puolellamme."

Mutta Elisabet kätki kaikki nämät kuulumiset sydämeensä.

4.

Muutaman kuukauden kuluttua tuli Sakarin vuoro toimittaa papin virkaa Jerusalemin temppelissä.

Ja Elisabet, joka tähän asti oli salannut itsensä häneltä, tuli nyt valmistamaan häntä matkalle ja jättämään hyvästi.

Mutta juuri kun Sakarin piti lähteä, aukeni heidän huoneensa ovi ja Maria näkyi kynnyksellä. Hänen kasvoillansa oli elävä hymy, hänen silmänsä katsoivat suurina ja palavina ja hänen poskensa punottivat hengästyksestä ja mielenliikutuksesta, kun hän katsoi Elisabetia ja koetti ymmärtää hänen ajatuksensa.

Sitten hän, tulematta lähemmäksi, tervehti Elisabetia.

Elisabet näki kohta, kuinka hänen laitansa oli, mutta samassa hän itse vavahti ja pani kätensä sydänelälle, ja pyhä aavistus täytti hänen sydämensä.

Ja hän nosti kätensä tervehdykseksi Marialle ja sanoi kovalla äänellä niinkuin ennustaen:

"Autuas olet sinä, joka uskoit Jumalan elämän sinussa, sentähden kaikki tulee täytetyksi mitä sinä ajattelet. Siunattu olet sinä ja siunattu sinun kohtusi hedelmä, sillä sinä synnytät Herralle. Maria, sinä olet minun Herrani äiti, sillä heti kun sinun tervehdyksesi kuulin, liikahti lapsi ilosta minun kohdussani."

Ja Maria sanoi:

"Minun sieluni suuresti ylistää Herraa ja minun henkeni iloitsee Jumalassa, minun vapahtajassani. Hän on nähnyt minun katumukseni ja kääntänyt minun rikokseni minun onnekseni. Sillä se voimallinen on tehnyt suuria ihmeitä minun sydämissäni, ja hänen nimensä on pyhä. Ja hän ei jätä minua enää, vaan on näyttänyt minulle voimansa. Hän on vapauttanut minun sydämeni ylpeydestä, hävittänyt minusta uskon mahtaviin heidän valtaistuimillansa ja opettanut rakastamaan nöyryyttä, iloitsemaan nälkäisenä ja halveksimaan rikkautta."

5.

Sakari seiso äänetönnä. Niinkuin auringon nousu pitkän yön perästä oli hänelle nämät sanat ja se mitä hän nyt oli saanut tietää.

Ja kun hän sitten seiso Jerusalemin temppelissä, oli hän kuin unessa eikä hänen silmänsä nähneet tavallisen elämän liikettä hänen ympärillensä, vaan hänen aatoksensa liikkuvat muualla.

Papin viran tavan jälkeen oli arpa langennut hänelle, että hänen piti suorittaa suitsutusta temppelin sisäosassa.

Monta kertaa ennen oli hän tätä virkaa toimittanut, mutta nyt, kun hänen piti ottaa suitsutusastia, pudotti hän sen kädestään eikä ottanut ylös.

Kansan paljous seiso ulkopuolella odottamassa. Hän oli yksin pyhällä paikalla.

Tempppelin korkeat holvit, kirjaillut pilarit, suitsutusalttari purppuraisine verhoineen, esiriput ja moniväriset permannon kivet — se kaikki, minkä kautta hän ennen oli ajatellut Jehovaa ja jota hän oli pitänyt pyhänä, — se kaikki yhtäkkiä ei ollut hänelle muuta kuin kiveä, puuta ja vaatetta. Mutta Jumalan henki oli irtautunut pyhyyksistä ja tullut eläväksi hänen ajatuksissansa. Ja kun hän sulki silmänsä temppeliltä, niin henki liikkui siinä pimeässä.

Ja se oli niin läsnä ja niin elävä, että Sakari vapisi hämmästyksestä.

— Miksi en minä uskonut sinua ennenkuin näin, ja kuitenkin minä opetin sinusta ja minun huulillani oli sinun nimesi, ja siksi minä pelkään sinua, minun oma ajatukseni, nyt kun sinut näen.

Sinä minun oma ajatukseni, sinä olet maailman tulevaisuuden luoja, sinä olet kaikkivaltias, sinä olet ainoa elävä Jumala, sinä henki minun ajatuksessani. Katso, sinä luot maailmaa.

Minä en tahdo uhrata enää, suitsutus on minulle tyhmyys ja temppeli on minulle leikkikalua. Minä tahdon, että sinä elävä henki menisit ihmisiin ja se taivaan valtakunta lähestyisi, jonka sinä aikojen alusta luvannut olet.

Mutta etten minä uskonut sinua ennenkuin sinut näin, niin minä tunnen että suuni kuivaa ja minun huuleni vaikenivat. Mutta minä tiedän nyt, että toiset valtakunnan julistajat tulevat, ja he uskovat alusta, sillä he ovat jo äitinsä kohdussa sinusta syntyneet. —

Kun Sakari näin seiso ajatuksissaan, kuuli hän kansan mymisevän rukouksiansa temppelin ulkopuolella ja oli jo paljon aikaa kulunut.

Ja hän tuli ulos, eikä sanonut heille mitään, ja he luulivat, että hän oli näyn temppelissä nähnyt. Hän vaan viittasi heille ja jäi mykäksi.

6.

Niiden päivien jälkeen vyötti Sakari itsensä matkalle lähteäkseen, ja meni itäisille maille, ilmoittamaan heidän profeetoillensa, mitä tapahtunut oli.

Ja palasi kotikaupunkiinsa vasta sitten kuin Elisabetin piti synnyttämän.

Ja kun lapsi syntyi antoivat he hänelle nimen Johannes, se on: armoitettu.

Mutta naapureille, jotka tulivat lasta katsomaan, sanoi Sakari:

Tämä lapsi on oleva Jumalan sanan tulkki, hän on valmistava Jumalan tietä teidän sydämmihinne, hän on antava ihmisille autuuden tunnon, ja opettava heitä vapautumaan erehdyksestä; niille, jotka kuolon varjossa istuvat, on hän näyttävä mistä päivän koitto tulee ja missä kulkee rauhan tie.

Ja pelko tuli kaikkiin heidän naapureihinsa, ja kaikissa Judean mäkikylissä kerrottiin näitä sanoja. Ja jotka näitä kuulivat, panivat sydämmihinsä sanoen: mitä luulette tästä lapsesta tulevan, varmaan on Herran käsi hänen kanssansa.

Mutta kun Marian synnyttämisen aika lähestyi, tuli idän viisaita Jerusalemiin ja he kysyivät: missä se syntynyt juutalaisten kuningas on.

Ja kun heille naurettiin, sanoivat he, tietäen että juutalaiset pitivät heitä taikamiehinä:

— Me näimme hänen tähtensä idässä ja tulimme häntä kumartaen rukoilemaan. Missä hän on?

Koska kuningas Herodes sen kuuli, hämmästyti hän ja koko Jerusalem hänen kanssansa. Ja hän kokosi kaikki ylimmäiset papit ja kirjanoppineet kansan seassa ja kyseli heiltä, missä Kristuksen syntymän piti. Ja he pelkäsivät, että itämaalaiset hakivat Mariaa, joka oli Natsaretissa ja josta semmoisia puhuttu oli, ja sentähden, heitä eksyttääksensä, he näyttivät raamatusta paikan, että Kristuksen piti syntymän Betlehemissä.

Mutta tapahtui että Joosef ja Maria läksivät Natsaretin kaupungista henkirahoja maksamaan, sillä käsky oli käynyt keisari Augustukselta, että koko maailma piti verolliseksi laskettaman eikä köyhintäkään säästettämän. Ja niin he tulivat Betlehemiin antamaan itseänsä arvattaa.

Ja tapahtui heidän siellä ollessansa, että Marian synnyttämisen päivät tulivat täytetyiksi, ja hän synnytti siellä pojan, kapaloitsi hänen, ja pani seimeen, koska heillä köyhyyden tähden ei ollut sijaa missään huoneessa.

Ja täällä idän viisaat löysivät lapsen äitinsä Marian kanssa.

Ja he tervehtivät lasta, niinkuin itämailla on tapa tervehtiä kuningasta. Ja kaikki, jotka sen näkivät, ihmettelivät.

Mutta Maria hymyili, silitti lapsen päätä ja kutsui häntä nimeltä Jeesus, se on: kansan vapahtaja synnistä.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK MARIA: VANHAN LEGENDAN MUKAAN ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement,

you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™ .

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability,

costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.

